

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/86/2021
Identifikačné číslo spisu:	8119219492
Dátum vydania rozhodnutia:	14.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8119219492.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Hullovej a členiek senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a JUDr. Eriky Čanádyovej v spore žalobcu Ing. Štefana Rudyho, živnostníka s miestom podnikania Janigova 1325/17, 040 23 Košice-Sídlisko KVP, IČO: 46 829 130, zastúpeného KAIFER advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Fibichova 11, 040 01 Košice, IČO: 36 861 561, proti žalovanému ELISIA s.r.o., so sídlom Jazdecká 6, 080 01 Prešov, IČO: 46 779 248, zastúpenému PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, IČO: 36 492 086, o zaplatenie 5.832,10 eur s príslušenstvom, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/4/2021-233 zo dňa 23.03.2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4Cob/4/2021-233 zo dňa 23.03.2021 vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 24Cb/209/2019-172 zo dňa 16.09.2020 o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 3.447,70 eur s príslušenstvom a rozsudok Okresného súdu Prešov č. k. 24Cb/209/2019-172 zo dňa 16.09.2020 vo výroku, ktorým bola žalovanému uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.447,70 eur s príslušenstvom, sa z r u š u j ú a vec sa v r a c i a na ďalšie konanie Okresnému súdu Prešov.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 24Cb/209/2019-172 zo dňa 16.09.2020 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.832,10 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 794,80 eur od 17.09.2019 do zaplatenia, zo sumy 794,80 eur od 24.09.2019 do zaplatenia, zo sumy 794,80 eur od 24.09.2019 do zaplatenia, zo sumy 1.396,80 eur od 24.09.2019 do zaplatenia a zo sumy 2.050,90 eur od 24.09.2019 do zaplatenia a paušálnu náhradu nákladov spojených s uplatnením pohľadávky vo výške 40,- eur, všetko v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobcovi proti žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobca si podanou žalobou uplatnil proti žalovanému sumu trikrát po 794,80 eur za dokončenie zábradlia na domoch A4, A6, A7, sumu 1.396,80

eur za dokončenie zábradlia na dome C15 a sumu 2050,90 eur za dokončenie sklenených interiérových stien na dome C15, t. j. spolu 5.832,10 eur. Medzi stranami došlo k uzavretiu zmlúv o dielo, predmetom ktorých bolo dodanie a montáž zábradlí a sklenených interiérových stien v domoch v lokalite Kráľova Hora v Prešove. Sporná bola výška dohodnutej ceny, keďže žalobca tvrdil, že žalovaný mu zaplatil len 60% ceny diela, resp. 50% ceny diela v prípade sklenených interiérových stien a žalovaný tvrdil, že žalobcovi zaplatil vopred celú cenu diela. Z predložených listinných dôkazov mal súd prvej inštancie za preukázané, že zmluvy o dielo boli uzavreté ústnou formou, avšak na podklade cenových ponúk zaslaných zo strany žalobcu žalovanému formou e-mailu, s ktorými žalovaný vyslovil súhlas tým, že hoci na e-mail neodpovedal, žalobcovi umožnil diela vykonávať, teda iným spôsobom, nevzbudzujúcim pochybnosť o tom, čo chcel prejsť, vyjadril súhlas (s výnimkou skiel na nerezových zábradliach na domoch A1, A2, A3, A5 a časť sklenených interiérových stien v dome C15, keďže žalovaný si zabezpečil iného zhotoviteľa a zakázal žalobcovi vstup na stavenisko pod hrozbou privolania polície).

3. Žalovaný od zmlúv o dielo so žalobcom odstúpil, čo nebolo sporné, avšak predmet jeho plnenia mu nevrátil, čím sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil, keďže žalobca mu dodal nerezové zábradlia a sklenené výplne, resp. sklenené steny v domoch, ktoré žalovaný ako developer predával a mal z nich ekonomický zisk. Žalobcom uplatnený nárok tak predstavuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom jeho výšku bolo možné určiť na základe cenových ponúk predložených žalobcom a akceptovaných žalovaným, s prihliadnutím na rozsah realizácie diela. K argumentácii žalovaného, že dielo bolo dodané oneskorene a s vadami, súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ žalovaný od zmluvy so žalobcom odstúpil, bol mu povinný vrátiť všetko, čo podľa zmluvy od žalobcu dostal. Pri odstúpení od zmluvy totiž platí, že strany si majú navzájom vrátiť všetko, čo podľa zmluvy dostali. Spôsob, akým sa žalovaný odvolával na odstúpenie od zmluvy proti žalobcovi súd prvej inštancie vyhodnotil ako konanie v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku. Takýto výkon práva nepožíva právnu ochranu, keďže žalovaný cenu diela žalobcovi nezaplatil a predmet plnenia mu ani nevrátil, hoci sám od zmluvy odstúpil.

4. Súd prvej inštancie preto žalobe vyhovel v celom rozsahu ako dôvodne podanej a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.832,10 eur spolu s príslušenstvom. Po právnej stránke uplatnený nárok posúdil podľa § 536, § 546 ods. 1, § 548 ods. 1, § 554 ods. 1, § 560 ods. 1, § 436 ods. 1 a § 265 Obchodného zákonníka (ďalej aj „Obch. zák.“) a podľa § 34, § 35 ods. 1, § 48, § 451, § 457 a § 458 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“). O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a zásady úspechu v konaní.

5. O odvolaní žalovaného rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/4/2021-233 zo dňa 23.03.2021, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi sumu 3.447,70 eur s príslušenstvom. Vo zvyšnej vyhovujúcej časti, vo výroku o priznaní paušálnej náhrady nákladov a v závislom výroku o trovách konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce (§ 379 a nasl. CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je čiastočne dôvodné. Konštatoval, že súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie, na základe ktorého dospel k čiastočne správnym skutkovým zisteniam, z ktorých však nevyvodil správny právny záver. Keďže žaloba bola postavená na nárokoch vyplývajúcich zo zmluvy o dielo a v priebehu sporu sa k takto kvalifikovanému nároku žalovaný aj vyjadril, odvolací nezhliadol dôvod na postup podľa § 382 CSP, teda na opakované vyjadrenie strán sporu k právnemu posúdeniu veci podľa § 536 a nasl. Obch. zák. V ďalšom odvolací súd citoval ustanovenia § 536, § 537, § 546, § 554 ods. 1, § 560, § 562, § 564, § 565, § 436 a § 441 Obch. zák.

7. Vychádzajúc zo žalobcom predložených listinných dôkazov odvolací súd sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, že medzi žalobcom a žalovaným boli uzavreté zmluvy o dielo, predmet ktorých bol jasný a určitý, vrátane dohodnutej ceny diela. Napriek tomu, že výšku ceny jednotlivých diel žalovaný namietal v podanom odpore a v priebehu konania pred súdom prvej inštancie tvrdil, že táto bola dohodnutá ešte pred zaslaním e-mailu, tomuto tvrdeniu nebolo možné uveriť,

pokiaľ žalovaný nepredložil o tom dôkaz. Za dôkaz v uvedenom smere nie je možné považovať návrh žalovaného na výsluch štatutárnych zástupcov strán sporu, keďže takmer s istotou je možné predpokladať, že ich tvrdenia budú totožné s doterajšími stanoviskami prednesenými právnymi zástupcami, čím by nedošlo k iným skutkovým záverom, než doposiaľ preukázaných listinnými dôkazmi. Preto procesný postup súdu prvej inštancie spočívajúci v zamietnutí návrhu na vykonanie tohto dôkazu odvolací súd vyhodnotil ako správny. Taktiež tvrdenie žalobcu, že prvotnými faktúrami bola vyúčtovaná iba časť ceny diela, má skutkový základ v listinných dôkazoch. Ako prílohu žaloby žalobca predložil sprievodný e-mail zo dňa 1.07.2019, z ktorého vyplýva, že jeho prílohou sú ZFA (zálohové faktúry) za dodávku a montáž zábradlí v hodnote 60% a za dodávku a montáž interiérových sklenených stien v hodnote 50%. Na to nadväzuje úhrada fakturovaných súm žalovaným dňa 10.07.2019. Zo strany žalovaného nedošlo k vráteniu faktúr pre ich nesprávnosť alebo nedôvodnosť a žalovaný v konaní tiež nenamietal nedoručenie sprievodného e-mailu. Na základe uvedeného je potom potrebné dospieť k záveru, že žalovaný mal vedomosť o zaplatení len časti ceny diel. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že medzi žalobcom a žalovaným boli uzavreté viaceré zmluvy o dielo ústnou formou, ktoré obsahovali aj dohodu o cene diela. Nárok žalobcu je preto nárokom zo zmlúv o dielo v zmysle vyššie citovaných ustanovení Obchodného zákonníka.

8. Súd prvej inštancie sa však v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení nevysporiadal s námietkami žalovaného v odpore proti platobnému rozkazu, ktoré podporil predložením listinných dôkazov. Posúdenie právneho úkonu žalovaného, spočívajúceho v odstúpení od zmlúv len konštatovaním, že v jeho dôsledku došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, je v rozpore s právnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku a svedčí o neznalosti veci.

9. Žalovaný listom zo dňa 29.10.2019 (založený je v spise na č. l. 76) odstúpil od zmluvy o dielo, predmetom ktorej bola dodávka a montáž nerezového plotu 15,5 m na dom C 15. Predmetom tohto konania však nie je zaplatenie či doplatenie ceny uvedeného diela, preto takýto dôkaz je bez právneho významu k predmetu sporu. Vo vzťahu k domu C15 učinil žalobca predmetom sporu svoj nárok na zaplatenie faktúry č. 201900037 z titulu doplatku za interiérové steny a na zaplatenie faktúry č. 201900038 z titulu doplatku za nerezové zábradlie so sklenenou výplňou, k dielam ktorým odstúpenie žalovaného nesmerovalo. Keďže žalovaný k vyššie uvedeným faktúram (týkajúcim sa domu C15) v konaní nepredložil námietky, odvolací súd vyhodnotil tento nárok žalobcu ako nesporný a podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi istinu 3.447,70 eur (1.396,80 eur + 2.050,90 eur) s príslušenstvom.

10. Vo zvyšnej priznanej sume a v súvisiacich výrokoch o trovách konania odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP, keďže vo vzťahu k týmto nárokom sa súd prvej inštancie dopustil nesprávneho skutkového záveru a v spojení s tým aj nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko nepristúpil k vyhodnoteniu všetkých predložených dôkazov, teda k posúdeniu dôvodnosti odstúpenia od zmlúv, ktorých plnenie bolo predmetom sporu. Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že odstúpenie od zmlúv (založené je v spise na č. l. 77) sa týkalo dodania a montáže nerezových zábradlí so sklenenou výplňou u domov A1 - A7, fakturovaných faktúrami č. 2019011, 2019013, 2019014, 2019015, 2019016, 2019017 a 2019018, ku ktorým doplatok je predmetom sporu na základe faktúr č. 201900039 (dom A4), č. 201900040 (dom A6) a č. 201900041 (dom A7). Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom konaní bude vyhodnotiť predložené dôkazy a posúdiť platnosť a účinnosť odstúpenia od jednotlivých zmlúv o dielo v spojení s jeho následkami.

11. Proti rozsudku odvolacieho súdu o zaplatenie sumy 3.447,70 eur s príslušenstvom podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP. Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“ alebo „dovolací súd“) rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uviedol, že dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdený v časti o zaplatenie istiny 3.447,70 eur s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 24.09.2019 do zaplatenia, avšak v časti príslušenstva bol „technicky zmenený“, keďže odvolací súd k sume 794,80 eur priznal príslušenstvo od 17.09.2019, na rozdiel od súdu prvej inštancie, ktorý ho priznal až odo dňa 24.09.2019.

12. Dovolateľ namietal, že súdy oboch inštancií založili svoje rozsudky na nedostatočných a nesprávnych skutkových záveroch, pričom odvolací súd neodstránil pochybenie súdu prvej inštancie pri vykonávaní a hodnotení dôkazov (odvolací súd mohol a mal pri prejednaní odvolania nariadiť pojednávanie), dôsledkom čoho je, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nedostatočne odôvodnené, nezákonné a arbitrárne.

13. Za nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), dovolateľ považoval najmä nevykonanie ním navrhnutého zásadného dôkazu - výsluchu sporových strán k obsahu ústnych zmlúv o dielo a k výsledku zmluvného plnenia zhotoviteľom pre objednávateľa. Súd prvej inštancie navrhnutý dôkaz na prvom a jedinom pojednávaní odmietol vykonať, čo vyplýva z obsahu zápisnice o pojednávaní zo dňa 16.09.2020, ako aj z písomného vyhotovenia odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd uvedený procesný postup súdu prvej inštancie akceptoval bez dostatočného vecného odôvodnenia. Spornou - podľa názoru dovolateľa - nezostala len cena diela (podľa zistenia súdu prvej inštancie mala byť cena diela v jednom obchodnom prípade dohodnutá nepochopiteľne aj zadarmo), ale sporným bolo aj to, koľko zmlúv o dielo bolo uzavretých, kedy boli tieto zmluvy skutočne uzavreté, aká bola dohoda o akosti diela a jeho množstve. Sporným bol teda aj samotný predmet zmlúv o dielo. Naviac, dielo fakturované ako C15, nebolo ani riadne odovzdané, nakoľko sklenené výplne neboli zhotoviteľom odovzdané vôbec. Keďže jednotlivé a samostatné zmluvy o dielo boli nesporne uzavreté ústne, bolo logickým výberom žalovanej strany navrhnuť súdu (ako dôkaz na preukázanie tvrdených skutočností) výsluch sporových strán o samotnom obsahu záväzku/záväzkov a následnom odstúpení od zmlúv. Voľná úvaha súdu a jeho rozhodnutie o nevykonaní navrhnutého dôkazu nesmie postaviť sporovú stranu do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s druhou sporovou stranou. Skutkové zistenia o obsahu zmlúv o dielo a o dohodnutých cenách diela (ktoré boli podľa obsahu odôvodnenia rozsudkov súdov oboch inštancií podkladom pre ich rozhodnutie), sú nesprávne, nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní. Práve hodnotenie vykonaného dokazovania a chyby skutkového zistenia a z toho následne plynúce chyby právneho posúdenia, sú v úzkej vzájomnej súvislosti. Z písomných odstúpení od zmlúv z októbra 2019 je zrejmé, že žalovaný zaplatil žalobcovi celkovú dohodnutú cenu diela za dodávku a montážne práce riadne a včas formou bezhotovostnej úhrady, a to dokonca aj v tej časti, ktorú následne po prijatí peňažného plnenia na bankový účet žalovaný vôbec riadne nedodal. Cena každého diela bola zmluvnými stranami dohodnutá ústne priamo na stavbe vopred a pevnou sumou a táto bola žalobcovi aj zaplatená. K dohodám o cene toho-ktorého diela došlo priamo na stavenisku za účasti žalobcu a konateľov žalovaného a práve na objasnenie tejto základnej a podstatnej skutočnosti navrhoval výsluch strán sporu. Ak by súdy zrealizovali výsluchy žalobcu a konateľov žalovaného, bez pochyb by zistili iný ako žalobcom uvedený skutkový stav. Ceny jednotlivých diel boli dohodnuté až na stavbe (v mesiaci júl a august), pričom neboli dohodnuté a ani obojstranne odsúhlasené e-mailom v januári, ako to skutkovo uzavrel odvolací súd. Išlo len o ponuky s variabilnými spôsobmi plnenia, kde logicky možno cenu diela dohodnúť až po voľbe jednej z ponúkaných možností, teda po samotnom výbere dodávky (predmetu plnenia) objednávateľom z ponuky predostretej zhotoviteľom. Žalobca doposiaľ nedodal dodávku a montáž nerezového zábradlia so sklenenou výplňou (C15 - faktúra č. 201900038 na sumu 1.396,80 eur) a tiež riadne neodovzdal v predpokladanom technickom a estetickom stave, či aspoň v stave funkčnom, interiérové steny (C15 - faktúra č. 201900037 na sumu 2050,90 eur). Súd prvej inštancie ani nepripustil možnosť vyjadriť sa k danému tvrdeniu na pojednávaní v rámci obrany žalovaného. Odvolací súd pritom v odseku 43 odôvodnenia rozsudku uviedol, kedy zákonodarca považuje povinnosť zhotoviteľa vykonať dielo za splnenú, a to riadnym ukončením a odovzdaním predmetu diela objednávateľovi (§ 554 ods. 1 Obch. zák.). Na argumentáciu žalovaného, obsiahnutú v písomných stanoviskách nachádzajúcich sa v súdnom spise, však odvolací súd nevzal zreteľ.

14. Dovolateľ tiež poukázal na to, že po doručení platobného rozkazu súdu prvej inštancie podal voči nemu odôvodnený odpor, v ktorom uviedol, že nárok žalobcu (ako nedôvodný) neuznáva a ako prvý dôkaz na preukázanie nedôvodnosti žaloby označil výsluch štatutárnych zástupcov žalovaného a výsluch žalobcu. V písomných vyjadreniach zo dňa 14.04.2020 a 18.05.2020 opätovne zotrval na svojom návrhu

na vykonanie tohto dôkazu, a to na obsah vzájomných záväzkov vyplývajúcich z ústnych zmlúv o dielo, vrátane ukončenia a odovzdania predmetu diela zhotoviteľom. Dodanie diela podľa zmlúv o dielo nebolo súdom vôbec zisťované, pričom žalobca dielo nedodal riadne a to, čo dodal, vykazovalo vady. Zhotoviteľom dodané časti sklenených výplní boli dodané rozbité a poškodené, nerezový rám bol nesprávnym spôsobom realizácie remeselnej činnosti zváraním prepálený a viditeľne deravý. Do dnešného dňa zhotoviteľ nepreukázal certifikáciu výrobku (materiálové zloženie, hrúbka nerez, či certifikát skla). Žalobca v žalobe a ani v sporovom konaní nepreukázal spôsobilosť predmetu plnenia vo vzťahu k zadaniu - bezpečnostné zábradlie. Vzhľadom na neukončenie a neodovzdanie predmetu diela zhotoviteľom považuje dovolateľ rozhodnutia súdov oboch inštancií za predčasné a s poukazom na zistený skutkový stav aj za nezákonné a nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, považoval za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (III. ÚS 332/09). Poukázal tiež na to, že v práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (článok 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené, a ktoré nemôžu byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi, pričom ak tieto dôvody neboli zistené, súd postupuje v rozpore s článkami 46 ods. 1 a 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj „Ústava SR“), ktoré garantujú pre strany sporu ústavné právo na spravodlivý proces (viď rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/107/2019 zo dňa 31.03.2021).

15. K dovolaniu žalovaného zaslal žalobca písomné vyjadrenie, v ktorom navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol alebo ho zamietol a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

16. Žalobca uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu vo výroku napadnutom dovolaním považuje za vecne správny a jeho rozhodnutie za zákonné, pretože vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Odvolací súd správne aplikoval relevantné ustanovenia právneho poriadku a odôvodnenie rozsudku v žiadnom smere nevykazuje znaky nepreskúmateľnosti. V odsekoch 50 a 51 odôvodnenia rozsudku odvolací súd dostatočne a vyčerpávajúco odôvodnil svoje závery a riadne sa vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, tvoriacimi základ pre rozhodnutie vo veci.

17. K dovolacej námietke neumožnenia vykonať navrhnutý zásadný dôkaz - výsluch sporových strán - zo strany súdu prvej inštancie, žalobca uviedol, že predložené listinné dôkazy, najmä však e-mailová komunikácia medzi žalobcom ako zhotoviteľom a žalovaným ako objednávateľom má nepochybne väčšiu výpovednú hodnotu, než výpovede sporových strán, prípadne svedkov, ktoré by boli založené iba na protichodných tvrdeniach, pričom žalovaný v konaní neprodukoval žiadne dôkazy, ktoré by potvrdili jeho tvrdenie ohľadom spôsobu a času uzavretia zmlúv o dielo, vrátane dohody o cene diela.

18. Argumentácia žalovaného v dovolaní, na základe ktorej spochybňoval správnosť a zákonnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, nie je daná, pretože súdy oboch inštancií mali dostatočne a riadne preukázané nielen to, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu zmlúv o dielo, ale aj formu uzavretia týchto zmlúv a ich obsah tak, ako to vyplýva z odseku 51 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu. Tvrdenia žalovaného, že zmluvy o dielo neboli uzavreté naraz, akceptáciou prvej a jedinej písomnej ponuky e-mailom, sú účelové, čo vyplýva aj z listiny zo dňa 25.10.2019, v ktorej žalovaný vyjadril úmysel odstúpiť od zmluvy. Je vylúčené, aby žalovaný na jednej strane mal úmysel odstúpiť od zmlúv o dielo a na strane druhej argumentoval tým, že nie je zrejmé, aké zmluvy a s akým obsahom sa mali uzavrieť. Procesná obrana žalovaného v konaní spočívala len v argumente, že vyúčtované ceny diela o dodávke a montáži zábradlí mal žalovaný riadne a v celom rozsahu zaplatiť žalobcovi. Žalovaný v súdnom konaní nenamietal žiadne konkrétne okolnosti ohľadom uzavretia zmlúv o dielo a nepredložil žiaden dôkaz, ktorý by vyvracal žalobcom deklarované skutočnosti (aj o výške dohodnutej ceny diela). Teda, nemôže obstať dovolacia argumentácia žalovaného, že k dohodám o cene toho-ktorého diela došlo priamo na mieste samom (na stavenisku) za účasti žalobcu a konateľov žalovaného.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v zákonom stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), po preskúmaní veci bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a dôvodné.

20. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

21. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1, 2 CSP).

23. V posudzovanom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f/ v spojení s § 431 CSP. Namietal, že súdy oboch inštancií založili svoje rozhodnutia na nedostatočných a nesprávnych skutkových záveroch, dôsledkom čoho je ich nepreskúmateľnosť. Odvolací súd neodstránil pochybenia súdu prvej inštancie pri vykonávaní a hodnotení dôkazov, hoci súd prvej inštancie zamietol návrh žalovaného na doplnenie dokazovania výsluchom žalobcu a štatutárnych zástupcov žalovaného (s čím sa odvolací súd stotožnil) napriek tomu, že ide o dôkaz, ktorý je zásadný pre zistenie skutkového stavu ohľadom toho, koľko bolo medzi žalobcom ako zhotoviteľom a žalovaným ako objednávatelom uzavretých zmlúv o dielo a aký bol ich obsah (vrátane dohody o predmete a cene). Ďalej dovolateľ namietal, že v časti priznaného príslušenstva odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, avšak „technicky ho čiastočne zmenil“, keďže k sume 794,80 eur priznal príslušenstvo nie od 17.09.2019 (ako o tom rozhodol súd prvej inštancie), ale až odo dňa 24.09.2019.

24. Relevantnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v ustanovení § 420 písm. f/ CSP sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné práva, a to v takej miere, v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle vyššie citovaného ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktorý sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavno-právneho rámca, a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou Slovenskej republiky zaručených procesných práv, spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom odmietnutia spravodlivosti.

25. Z ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu vo všeobecnosti vyplýva, že pokiaľ súd v priebehu civilného konania nevykoná všetky navrhnuté dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností alebo nedostatočne zistil skutkový stav alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz, nemožno to považovať za procesnú vadu konania, znemožňujúcu realizáciu procesných práv strany a takáto vada nezakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Judikatúra dovolacieho súdu je akceptovaná aj Ústavným súdom Slovenskej republiky (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 171/2018, II. ÚS 202/2020, IV. ÚS 511/2020). Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) vo

svojich rozhodnutiach (III. ÚS 332/09, II. ÚS 168/2019) vyslovil, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť alebo nevykonanie dôkazu navrhovaného stranou konania, hoci tento má preukazovať medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je významná pre meritorne posúdenie uplatneného nároku, či dokonca rozhodujúca, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivý proces podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR. Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne odôvodnené.

26. Z rozhodnutí NS SR ako súdu dovolacieho (napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, sp. zn. 5Cdo/202/2018) vyplýva, že procesnému právu strany sporu navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu o uplatnených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť a pokiaľ im súd nevyhoví, tak je povinný vo svojom rozhodnutí náležite odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno založiť len tromi dôvodmi. Prvým dôvodom je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ku ktorej overeniu alebo vyvráteniu je navrhnutý dôkaz, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania, druhým dôvodom je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť (čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou) a tretím dôvodom je nadbytočnosť dôkazu, t. j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, pričom takáto dôkazná vada (tzv. opomenutý dôkaz) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne aj jeho protiústavnosť.

27. Zo žaloby vyplýva, že žalobca si uplatnil proti žalovanému doplatenie ceny diela v celkovej sume 5.832,10 eur s príslušenstvom, pričom podľa jeho tvrdenia malo byť medzi zmluvnými stranami uzavretých 9 zmlúv o dielo podľa § 536 a nasl. Obch. zák. Žalovaný v odpore proti platobnému rozkazu, vo vyjadreniach zo dňa 14.04.2020 a 18.05.2020, ako aj na pojednávaní pred súdom prvej inštancie dňa 16.09.2020 namietal obsah uzavretých zmlúv o dielo tak, ako to tvrdil žalobca a za účelom riadneho zistenia skutkového stavu navrhol doplniť dokazovanie výsluchom žalobcu a štatutárnych zástupcov žalovaného, ktorí zmluvy o dielo uzavreli.

28. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že tento rozhodol o celom uplatnenom nároku, t. j. o zaplatení sumy 5.832,10 eur s príslušenstvom. Považoval za nesporné, že medzi stranami došlo k uzavretiu zmlúv o dielo (nie je zrejmé koľkých - pozn. dovolacieho súdu), predmetom ktorých bolo dodanie a montáž zábradlí a sklenených interiérových stien v domoch v lokalite Kráľova hora v Prešove. Konštatoval, že zmluvy o dielo boli síce uzavreté ústnou formou, ale na podklade cenových ponúk zaslaných žalobcom žalovanému formou e-mailu, s ktorým žalovaný vyslovil súhlas tým, že hoci na e-mail neodpovedal, žalobcovi umožnil tieto diela vykonávať, teda iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosť o tom, čo chcel prejavíť, keďže žalobcovi umožnil dodať nerezové zábradlia a sklenené interiérové steny (teda zrejme konkludentne - pozn. dovolacieho súdu). V rámci zisteného skutkového stavu mal súd prvej inštancie ďalej preukázať, že žalovaný odstúpil od zmluvy so žalobcom, preto bol povinný vrátiť žalobcovi všetko, čo podľa zmluvy od neho dostal. Na strane žalovaného tak existuje bezdôvodné obohatenie, spočívajúce v hodnotách vytvorených žalobcom, ktoré si žalovaný ponechal a dohodnutú cenu žalobcovi nezaplatil. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobe vyhovel a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5.832,10 eur titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Zároveň priznal žalobcovi aj príslušenstvo v podobe 9%-ného ročného úroku z omeškania zo sumy 794,80 eur (faktúra č. 20190039 splatná 16.09.2019) od 17.09.2019 do zaplatenia a v prípade ďalších uplatnených súm od 24.09.2019 do zaplatenia podľa § 365 ods. 1, § 369 ods. 2 a § 369c Obch. zák. a § 1 ods. 2 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 21/2013 Z. z.

29. Odvolací súd konštatoval, že sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie v tom, že medzi žalobcom a žalovaným boli uzavreté zmluvy o dielo (opätovne nie je zrejmé koľko ich bolo - pozn. dovolacieho súdu), predmet ktorých bol jasný a určitý, vrátane dohodnutej ceny diela, a to

napriek tomu, že výšku ceny jednotlivých diel žalovaný namietal v podanom odpore a v priebehu konania pred súdom prvej inštancie. Tvrdeniu žalovaného, že cena diela bola dohodnutá ešte pred zaslaním e-mailu, nie je možné uveriť, pokiaľ žalovaný nepredložil k svojmu tvrdeniu dôkaz. Za takýto dôkaz - podľa názoru odvolacieho súdu - nie je možné považovať navrhovaný výsluch štatutárnych zástupcov strán sporu, keďže takmer s istotou je možné predpokladať, že ich tvrdenia budú totožné s doterajšími stanoviskami prednesenými právnymi zástupcami, čím by nedošlo k iným skutkovým záverom, než boli doposiaľ preukázané listinnými dôkazmi. Preto procesný postup súdu prvej inštancie, spočívajúci v zamietnutí návrhu na vykonanie tohto dôkazu, považoval odvolací súd za správny. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že medzi žalobcom a žalovaným boli uzavreté viaceré zmluvy o dielo ústnou formou, ktoré obsahovali aj dohodu o cene diela. Na rozdiel od súdu prvej inštancie, ktorý po vykonaní dokazovania dospel k záveru, že žalovaný odstúpil od (všetkých) zmlúv o dielo, v dôsledku čoho celý uplatnený nárok posúdil titulom vydania bezdôvodného obohatenia, odvolací súd zistil, že žalovaný neodstúpil od všetkých zmlúv o dielo, keďže neodstúpil od zmlúv vo vzťahu k domu C15. Odvolací súd považoval nárok žalobcu za nesporný vo vzťahu k faktúre č. 201900037 z titulu doplatku za interiérové steny a faktúre č. 201900038 z titulu doplatku za nerezové zábradlie so sklenenou výplňou, v dôsledku čoho rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku, ktorým súd prvej inštancie uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi istinu 3.447,70 eur (1.396,80 eur + 2.050,90 eur) s príslušenstvom. Vo zvyšnej časti (týkajúcej sa zaplattenia sumy 2.384,40 eur s príslušenstvom) rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie konštatujúc, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že odstúpenie od zmlúv sa týkalo dodania a montáže nerezových zábradlí so sklenenou výplňou u domov A1 - A7, ku ktorým doplatok je predmetom sporu na základe faktúr č. 201900039, č. 201900040 a č. 201900041. Posúdenie právneho úkonu žalovaného - odstúpenia od zmlúv - zo strany súdu prvej inštancie len konštatovaním, že v jeho dôsledku došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, je v rozpore s právnou úpravou obsiahnutou v Obchodnom zákonníku a svedčí o neznalosti veci.

30. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že medzi zmluvnými stranami boli uzavreté viaceré zmluvy o dielo, pričom z odôvodnenia rozsudkov súdov oboch inštancií nevyplýva, koľko ich bolo (žalobca v žalobe uvádza 9 zmlúv o dielo). Vzhľadom na rozpor zmluvných strán ohľadom obsahu jednotlivých zmlúv o dielo, by na riadne zistenie skutkového stavu (koľko zmlúv o dielo bolo medzi zmluvnými stranami uzavretých, aký bol ich obsah pokiaľ ide o predmet a cenu diela, či boli uzavreté ústne alebo konkludentne, atď.) je potrebné vykonať dôkaz výsluchom žalobcu a štatutárnych zástupcov žalovaného, ktorí (ako zmluvné strany) predmetné zmluvy o dielo uzavreli. Vykonanie tohto relevantného dôkazu by - podľa názoru dovolacieho súdu - mohlo mať vplyv na riadne zistenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť. Nevykonanie dôkazu na zistenie skutkového stavu ohľadom ústne, resp. konkludentne (podľa záveru súdu prvej inštancie) uzavretých zmlúv o dielo, spočívajúceho vo výsluchu žalobcu a štatutárnych zástupcov žalovaného, ktorí predmetné zmluvy o dielo uzavreli len s konštatovaním, že ich tvrdenia budú totožné s doterajšími stanoviskami prednesenými právnymi zástupcami, čím nedôjde k iným skutkovým záverom, je predčasné a nezodpovedá povinnosti súdu riadne odôvodniť zamietnutie návrhu na vykonanie dôkazu tak, ako to vyplýva z rozhodnutí NS SR sp. zn. 4Cdo/100/2018 a sp. zn. 5Cdo/202/2018.

31. Dovolací súd ďalej poukazuje na to, že súd prvej inštancie nárok na doplattenie ceny diela na základe zmlúv o dielo posúdil titulom vydania bezdôvodného obohatenia žalovaného v sume 5.832,10 eur s príslušenstvom, keďže mal preukázané, že žalovaný odstúpil od (všetkých) zmlúv o dielo. Odvolací súd bez vykonaného dokazovania dospel k skutkovému zisteniu, že žalovaný neodstúpil od zmlúv o dielo, u ktorých bol doplatok ceny diela vyúčtovaný faktúrou č. 201900037 v sume 2.050,90 eur (rodinný dom C15) a faktúrou č. 201900038 v sume 1.396,80 eur (rodinný dom C15) a nárok žalobcu v tejto časti považoval za nárok na doplattenie ceny diela na základe uzavretých zmlúv o dielo. Podľa názoru dovolacieho súdu, v posudzovanom prípade odvolací súd dospel k odlišným skutkovým zisteniam vo vzťahu k zaplatteniu sumy 3.447,70 eur s príslušenstvom ako súd prvej inštancie, keď dospel k skutkovému zisteniu, že ohľadom faktúr č. 201900037 a č. 201900038 žalovaný neodstúpil od zmlúv o dielo, a preto mu vznikol nárok na doplattenie ceny diela v sume 3.447,70 eur s príslušenstvom, a nie na vydanie bezdôvodného obohatenia. Za tejto situácie mal odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej

inštancie buď zrušiť v celom rozsahu (nielen v časti o zaplatenie sumy 2.384,40 eur s príslušenstvom) alebo mal dokazovanie v zmysle § 384 ods. 1 CSP v potrebnom rozsahu zopakovať (a mohol ho aj doplniť v zmysle § 384 ods. 2 CSP), pretože na to, aby odvolací súd mohol dospieť k odlišným skutkovým zisteniam, je povinný dôkazy v odvolacom konaní opätovne vykonať, keďže nie je prípustné, aby ku svojim odlišným skutkovým zisteniam dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvej inštancie.

32. Naproti tomu námietka dovolateľa, že v časti príslušenstva (9%-ného ročného úroku z omeškania) mal odvolací súd „technicky zmeniť“ výrok rozsudku súdu prvej inštancie, keď k sume 794,80 eur priznal príslušenstvo nie od 17.09.2019, ale až odo dňa 24.09.2019, nie je opodstatnená, pretože odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie len vo výroku o zaplatení sumy 3.447,70 eur (súčet istín 1.396,80 eur a 2.050,90 eur) s 9%-ným ročným úrokom z omeškania od 24.09.2019 do zaplatenia, pričom súd prvej inštancie výkonom I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť 9%-ný ročný úrok z omeškania zo súm 1.396,80 eur a 2.050,90 eur od 24.09.2019 do zaplatenia tak, ako to požadoval žalobca v žalobe. Vo zvyšnej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 2.384,40 eur (vrátane sumy 794,80 eur) s 9%-ným ročným úrokom z omeškania, bol rozsudok súdu prvej inštancie zrušený odvolacím súdom a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie.

33. S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd uzaviera, že nevykonaním zásadného a relevantného dôkazu (výsluchu sporových strán) zo strany súdu prvej inštancie, resp. následne odvolacieho súdu, na preukázanie sporných skutkových okolností, významných pre meritórne rozhodnutie predmetného sporu a tiež nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu, ktorý bol v rozpore s § 384 ods. 1, 2 CSP, došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP, ktorá vada zakladá prípustnosť a zároveň aj dôvodnosť dovolania.

34. Dovolací súd preto rozsudok odvolacieho súdu v napadnutom výroku, týkajúcom sa zaplatenia sumy 3.447,70 eur s príslušenstvom zrušil a rovnako tak zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku I. týkajúcom sa zaplatenia sumy 3.447,70 eur s príslušenstvom, a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, keďže nápravu nemožno dosiahnuť len zrušením rozsudku odvolacieho súdu (§ 449 ods. 1, 2 a § 450 CSP). Súd prvej inštancie bude postupovať v intenciách právneho názoru vysloveného dovolacím súdom a po doplnení dokazovania a riadnom zistení skutkového a právneho stavu vo veci opätovne rozhodne (§ 455 CSP).

35. Podľa ustanovenia § 453 ods. 3 CSP o trovách pôvodného konania, ako aj konania dovolacieho, rozhodne súd prvej inštancie.

36. Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.